

Handläggare

Ulrika Bengtsson (ubd002)

Fastställare

Åsa Bellander (abr013)

Gäller för

Regiongemensamt

Dokumenttyp

Rutin

Giltigt till och med

2025-03-26

Granskare

Maria Tempé (mte001), Alf Rhodin (arn005), Inger Eriksson (ihm006), Johanna Repo (jro001), Anders Henriksson (ahn001)

Fastställt

2023-09-26

Reviderat

2023-09-26

Dokumentnr / Version

765650 / Version 1

Processägare

Maria Tempé (mte001)

Ytterligare information

Ersätter 754160

Dokumentets titel var tidigare -
Provtagning Hiv. Anonym

Anonym provtagning för hiv

Inledning

Hälso- och sjukvården har enligt smittskyddslagen (2004:168) skyldighet att skyndsamt utföra ett hivtest på en person som begär detta, om det finns en rimlig epidemiologisk misstanke om att personen utsatts för en smittrisk. Patientens egen önskan om ett test räcker i normala fall. Testning för hiv ska tillämpas generöst och vara lättillgängligt för alla.

Kostnadsfrihet

Hivtest är kostnadsfritt enligt smittskyddslagen för patienten om det utförs inom regionens hälso- och sjukvård.

Anonym provtagning för hiv

Provtagning för hiv ska erbjudas anonymt på patientens begäran. Krav på journalföring gäller inte vid anonym provtagning för hiv enligt [Förordning \(2008:363\) om provtagning för hivinfektion](#). Om provtagningen visar att patienten har antikroppar mot hivvirus upphör anonymiteten och ordinarie föreskrift i [Patientdatalagen \(2008:355\) 3 kap. 6§](#) gäller. Både läkare och sjuksköterskor ska kunna ordinera anonym provtagning för hiv.

Checklista vid anonym provtagning för hiv

- Det ligger på vårdgivaren att ta fram säkra rutiner för användning av anonyma nummer och märkning av laborieremisser. Vid anonym provtagning för hiv får patienten en kod, sifferkombination eller ett reservnummer enligt lokal rutin som ska behållas till att dess provsvar givits vid återbesöket.
- Den läkare eller sjuksköterska som har ordinerat provet ansvarar för uppföljning av provsvaret och att provsvaret meddelas till patienten. Uppföljning och meddelande av provsvar kan om nödvändigt delegeras till en kollega på vårdenheten.
- Rådgivning beträffande eventuellt riskbeteende inför och efter provtagningen ska alltid erbjudas vid anonym provtagning för hiv.
- Provsvar får aldrig lämnas per telefon, sms, e-post, sociala medier eller i brev. Undvik återbesök på fredagar.
- Informera patienten om att anonymiteten bryts vid ett positivt testresultat och ersätts med sedvanlig hälso- och sjukvårdssekretess.

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Rutin	2023-09-26	2023-09-26	2025-03-26	765650 / Version 1

- Anonym provtagning för hiv i Västernorrland kan utföras på två olika sätt. Se alternativ 1 och 2 nedan.

Alternativ 1 Pappersremiss med kod/sifferkombination som identifikation

1. Använd Laboratoriemedicins pappersremiss *Allmän kemisk undersökning* (kan skrivas ut).
2. Patienten väljer själv en kod/sifferkombination (6 siffror) som identifikationsnummer.
3. Märk provröret med samma kod/sifferkombination.
4. Lämna märkt provrör och remiss till Laboratoriemedicin.
5. Provsvar kommer i pappersform via post till beställande enhet.
6. Patienten får muntligt en återbesökstid cirka en vecka efter provtagning för provsvar. Återbesökstiden bokas när provet tas. Återbesökstiden får inte läggas i tidboken utan mottagningspersonalen måste själv ha bevakning på när patienten kommer åter.
7. Upprätta ingen patientjournal i NCS Cross och gör inga journalanteckningar.
8. Skriv ner koden/sifferkombinationen, inklusive minnesanteckningar och datum för återbesöket på en separat handling som förvaras säkert (i låst utrymme) enligt lokal rutin tills papperssvar på hivtest kommit och patienten varit på återbesök.
9. Vid negativt provsvar gallras (förstörs) minnesanteckning och skriftligt provsvar direkt.
10. Vid positivt provsvar bryts anonymiteten och ersätts med sedvanlig hälso- och sjukvårdssekretess. Vid positivt hivtest ska infektionsbakjouren kontaktas per telefon dagtid, vardagar, för planering av fortsatt handläggning. Plan för handläggning med inbokat besök på infektionsklinik ska vara klar när patienten kommer på återbesök för meddelande av provsvar.
11. Kontakta smittskyddsläkaren om patient med positivt hivtest vägrar uppge sin identitet.

Alternativ 2 Patientjournal i NCS Cross med reservnummer

1. Upprätta en ny patientjournal i NCS Cross, med reservnummer på patienten. Se beskrivning nedan hur fälten i journalen ska fyllas i.
2. Markera "Spärrad" under personinformation i NCS Cross.
3. Meddela patienten reservnumret skriftligt på ett papper. Patienten använder reservnumret vid kontakt med vårdenheten.
4. Vid bokning av provtagningsbesöket görs en "preliminär debitering" och produkten "0 kr enligt SML" väljs.
5. Den anonyma patienten bokas in med sitt reservnummer till ett återbesök för meddelande om provsvar cirka en vecka efter provtagningen.

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Rutin	2023-09-26	2023-09-26	2025-03-26	765650 / Version 1

- Om hivtestet visar sig vara positivt upphör rätten till anonymitet, och fullständiga identitetsuppgifter ska då föras in i patientjournalen. Patientjournal med reservnummer slås samman med patientens "riktiga" identitet enligt regionens rutin, se *Relaterad information*.
- Vid positivt hivtest ska infektionsbakjouren kontaktas per telefon dagtid, vardagar, för planering av fortsatt handläggning. Plan för handläggning med inbokat besök på infektionsklinik ska vara klar när patienten kommer på återbesök för meddelande av provsvar.
- Kontakta smittskyddsläkaren om patient med positivt hivtest vägrar uppge sin identitet.

Fyll i fälten enligt nedan:

RUNE

Reservnummer   Välj skapa reservnummer för "Övriga"
Födelseår   Aktuellt
Månad   01
Dag   01

NCS Cross Vårdokumentation

Efternamn   N
Förnamn   N
Adress   N
Postnummer 1
Ort   1
L/K/F   Okänd/Okänd/Okänd

Relaterad information

[Behandlingslinje Hiv \(RVN\)](#)

[Hantering av personuppgifter vid sammanslagning 503651 \(RVN\)](#)

[Patientdatalag \(2008:355\)](#)

[SFS 2008:363 Förordning om provtagning för hivinfektion \(Riksdagen.se\)](#)